

Leopardo eta gizakia, elkarren etsai

1974ean leopardoaren ehiza debekatu zenetik, ondoko irudian ikus dezakezen animalia ohizko bizilaguna da Indiako zenbait lekutan. Himachal eskualdean 1993an osatu zen azken errol-

1974ean leopardoaren ehiza debekatu zenetik, ondoko irudian ikus dezakezen animalia ohizko bizilaguna da Indiako zenbait lekutan.

daren arabera, leopardo-populazioa %45 handiagotu da eta joera horrek gorantz segituko duela uste dute biologoek. Animalia horien iraupenerako albiste pozgarria bada ere, datu horiek ez lukete aparteko oihartzunik sortuko baldin eta leopardoek inguruko herriarrei eraso izan ez baliete. Aitzitik, azken

bost urteotan 30 lagun hil dituzte leopardoek. Zenbaitzuren iritziz, leopardo ehizatzea debekatu zenez geroztik, berezko kontrola edo kontrol naturala egite-rik ez dago. Biologoek iritziz ordea, debekua-ekin baino zerikusi zu-zenagoa luke baso eta oihanen neurririk gabe-ko ustiapenarekin he-rrien inguruan gero eta leopardo gehiago azaldu izanak. Berezko habita-

ta suntsitu izanaren ondorioz, animalia eder horiek bizileku berriaren bila ari direla uste dute.

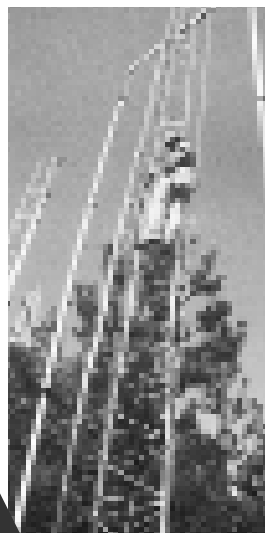
Etorkizuneko pinuak

par Carolinan pinudi berri bat dago Duke Unibertsitateko ikerlariak sorturikoa hain zuzen. Bistan denez, ez dira nolana-hiko zuhaitzak, ezta basozainak ere! Ikerlan bitxi horren helburua

izan ere, hurrengo mendean pinuek poluzio-baldintza berrien aurrean bere burua babesteko eratuko dituzten mekanismoak ezagutzea da. Hurrengo mendean ezagutuko ditugun baldintza ekologikoak auresanez, pinudiaren inguruan karbono(IV) oxidoa ohi baino kantitate handiagotan ponpatzen dute, pinuak hurrengo mendean arrunta izango den egoera horretara egoki daitezen.

Orain arte kaleratu direnak behin-behineko ondorioak baino ez dira, baina ikerketaren martxaz baikor azaldu dira biologoak. Agidanez, pinuek fotosintesia egiteko oztoporik ez dute izango etorkizuneko baldintzetan eta inolako eragozpenik gabe haziko direla uste dute. Ipar Carolinako pinudi-

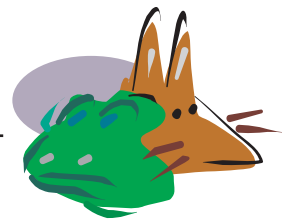
Duke Unibertsitateko ikerlariak hurrengo mendean pinuek poluzio-baldintza berrien aurrean bere burua babesteko eratuko dituzten mekanismoak ezagutu nahi dituzte.

ko aleak esaterako, ohi baino altuagoak dira behintzat. Alabaina, hazkunderako joera horrek arerio nagusi bat izango du hurrengo urteotan: lehortea. Ikerlarien iritziz, pinuak ongi moldatzen dira epe motzera karbono(IV) oxidoaren emisioetara, baina lehorteari aurre egitea zailagoa izango zaie. Hipotesi hori baieztatzekotan, ureztatze-sistema berriak eta ur-menpekotasun txikiagoa izango duten landare-hibridoak aztertzeari ekin beharko zaiola iragarri dute.

Bikote berriaren komeriak

Babirusako txerria izenez ezagutzen dira ondoko irudian ikus ditzakezen animaliak. Espeziea jatorriz Indonesiakoa bada ere, Winchesterren jaio zen emea eta Belgikan arra. Gaur egun Edinburgheko parke zoologikoan bizi dira, bertara eraman baitituzte bikotea osa dezaten. Maitasun istorio guztietan bezala, horretan ere une gozokak eta latzak tartekatuko direla espero da. Zalantzarik gabe harremanaren alderik ederrrena bikoteak espeziearen iraupenean joka dezakeen papera da. Babirusako txerria izan ere, desagertzeko zorian dagoen animalia da, orotara 150 ale baino

Babirusako txerria desagertzeko zorian dagoen animalia da, orotara 150 ale baino ez dago eta.

ez dago eta. Edinburgheko parke zoologikotik iragarri dutenez, bikotea ongi egokitu omen da bizileku berri-
ra eta harremana eman-
korra izango dela espe-
ro da. Horren seinalerik
garbiena bi txerriek
berezkoa duten agresio-
bitatea gutxiagotzen ari
dela da. Begiz jotako
epeak betetzekotan,
hurrengo urtean bertan
jaioko omen dira biko-
tearen lehen kumeak.
Orduan etorriko dira
“ezkonberrientzat”
unerik latzenak...

Poluzioaren zezenari adarretatik helduz

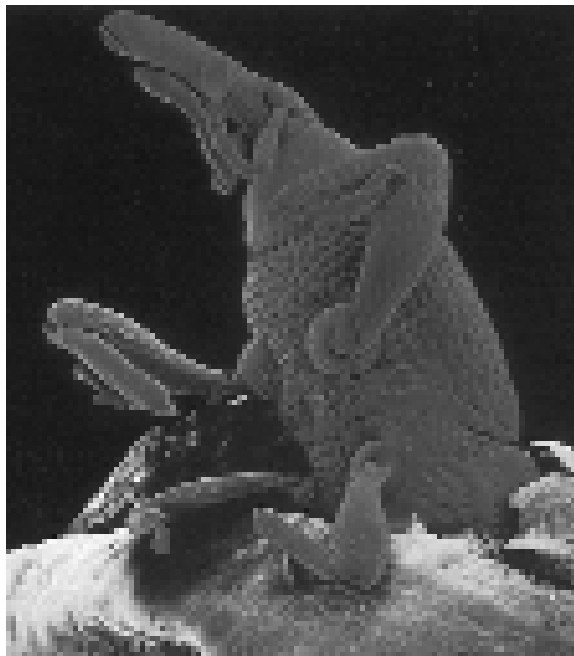
Mexiko Hirian eguzkia ikustea ez da batere erraza. Laino trinkoek estaltzen dute zerua eta goizean goizetik giroa ja-sangaitza da. Smog delakoa da erruduna, hot-

bazter guztietara hedatzen diren poluzio-multz-
toak. Egoera kontrola-
ezin bihurtzen denean,
hiri barruko trafikoa
eta iharduera industria-
la mugatu egiten da.
Orain arte ordea, hor-
rek egun gutxitako
atsedena baino ez du
lortu eta debekua altxa-
tu orduko azaltzen dira
berriri laino beltzak.
Kaliforniako kimikari-
-talde baten iritziz, neu-
rri horiek ez dute ara-
zoa zuzen fokatu, trafi-
koak eta industriak bai-
no kalte larriagoak so-
rRARAZTEN baititu etxeko
kontsumoan erabiltzen
den petrolio-gasak. Ho-
ri mugatu ezean, ez da
eguzkirik ikusiko Mexi-
ko Hirian.

Bertako aire-laginak az-
tertu eta gero, smog-a-
ren osagai nagusia den
ozonoa zerk sortzen
duen aztertzeari ekin
zioten. Hidrokarburoen
eta atmosferako gasen
arteko nahasketa ozo-
no-iturri nagusitakoa
dela baieztatu bada ere,
LPG delako petrolio-ga-
sak ozonoa kantitate
handitan sorrarazten
duela behatu da. Mexi-
ko osoan LPG-a elektri-
zitatearen ordezkatuz
erabiltzen dela kontu-
tan hartuz gero, hidro-
karburoak baino kalte-
garriagoa dela ondo-
rioztatu dute. Petrolio-
-gasaren kontsumoa
murriztea eta horren
erabilpena ordezka le-
zakeen energi iturria
ahalbideratzea litzateke
irtenbide bakarra. Kimi-
kari horien iritziz, zeze-
nari adarretatik heltze-
ko bide hori jorratu
beharko da Mexikon.

Bizilagun ikustezinak

Ondoko irudian age-
ri den akaroa eza-
guna gertatu ez
bazaizu ere, balite-
ke zure etxean bertan
ere horrelako hamaika
“bizilagun” izatea. Mi-
kroskopia elektronikoa
erabiliz behatu dugun
akaroa gure etxeko al-
fonbra eta moketatan

Biologoen iritziz, akaro-kopurua kontrolaezin bihurtzen ez den arte, animalia horiek ez dute osasun-arazorik sortzen. Kontsumitzaileen elkarteak ordea, ez dira iritzi berekoak.

bizi da, ehun lodi eta
sendoak pausaleku bi-
kaina baitira elikatze-
ko eta ugaltzeko. Biolo-
gen iritziz, akaro-kopu-
rue kontrolaezin bihur-
tzen ez den arte, ani-
malia horiek ez dute
osasun-arazorik sor-
tzen. Kontsumitzaileen
elkarteak ordea, ez dira
iritzi berekoak eta iker-
ketarako laguntza eska-

tu berri dute. Europako
zenbait Osasun Erakun-
dek etxetako bizka-
rroiak ikertzeko diru-la-
guntzak onetsi dituzte
eta aurki jarriko dira
martxan ikerketa-
-proiektuak. Akaroen
kontrako borrokaren
lehen atala ekoizleek
pairatuko dituzte. Esate
baterako, alfonbrak egi-
teko hidrokarburoak
erabiltzea saihestu be-
harko dute, material
horiek maite baitituz-

te bereziki etxeko aka-
roek. Hurrengo urtetik
aurrera, ehunak akaro-
rik ez duela adierazten
duen “label berdea”
eskuratu beharko dute
alfonbra- eta moketa-
-ekoizleek Europako
zenbait lurraldetako
merkatura heldu baino
lehen.

